

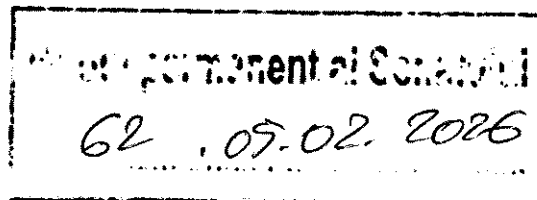

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 19465/2025 din data de 03.01.2026

Domnului Mario Ovidiu Oprea
Secretarul general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

62/2026

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV/7111 din 22.12.2025 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, *Propunerea legislativă pentru modificarea articolului 378 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare (b712/17.12.2025)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 27 ianuarie 2026 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

Sub acest aspect, infracțiunea de abandon de familie este destinată să protejeze relațiile de familie întemeiate pe solidaritate, sprijin material și respectarea obligațiilor legale de întreținere, precum și interesul superior al copilului și al persoanelor aflate într-o situație de vulnerabilitate sau nevoie. Prin incriminarea acestei conduite, legiuitorul nu urmărește sancționarea destrămării relațiilor afective ori a rupturilor de ordin personal dintre membrii familiei, ci neexecutarea obligațiilor legale care decurg din raporturile juridice de familie, astfel cum acestea sunt stabilite de lege sau de autoritățile competente.

Obiectul juridic special al infracțiunii este reprezentat de relațiile sociale referitoare la obligația legală de sprijin material și, în mod complementar, moral între membrii familiei, obligație reglementată de dispozițiile Codului civil sau stabilită prin hotărâri judecătorești ori acte notariale cu caracter executoriu.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Subiectul activ al infracțiunii este o persoană determinată, respectiv aceea care are, potrivit legii, o obligație legală de întreținere, cum ar fi părintele, copilul major, soțul sau fostul soț, după caz, în timp ce subiectul pasiv este membrul de familie îndreptățit la întreținere, respectiv copilul, părintele, fostul soț ori o altă persoană prevăzută de lege.

Prin sintagma „obligație legală de întreținere” se înțelege îndatorirea instituită direct de lege, independent de voința părților, prin care o persoană este ținută să asigure altei persoane mijloacele necesare existenței, atunci când sunt îndeplinite condițiile expres prevăzute de normele civile. Această obligație are un caracter imperativ și personal și nu poate fi înlăturată prin convenția părților.

Astfel, potrivit dispozițiilor Codului civil, beneficiază de dreptul la întreținere copilul minor [art. 499 alin. (1)], copilul devenit major, aflat în continuarea studiilor, până la finalizarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani [art. 499 alin. (3)], soții, rudele în linie dreaptă, frații și surorile [art. 516 alin. (1)], precum și fostul soț sau fosta soție, în condițiile prevăzute de art. 516 alin. (3) raportat la art. 389 alin. (2) din Codul civil. În consecință, creditorul obligației de întreținere poate fi atât o persoană minoră, cât și o persoană majoră.

Din perspectiva laturii obiective, infracțiunea de abandon de familie poate fi săvârșită în trei modalități normative distincte, fiecare dintre acestea reprezentând o formă autonomă de realizare a conținutului constitutiv.

În esență, primele două modalități de săvârșire, reglementate de art. 378 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal, constau fie în părăsirea, alungarea ori lăsarea fără ajutor a persoanei îndreptățite la întreținere, fie în neexecutarea obligației legale de întreținere, având ca efect privarea creditorului obligației de întreținere, aflat în stare de nevoie, de sprijinul material indispensabil existenței. Situația premisă comună acestor forme este reprezentată de existența unei obligații legale de întreținere în sarcina făptuitorului.

Spre deosebire de acestea, cea de-a treia modalitate, prevăzută de art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal, constă în neplata, cu rea-credință, timp de trei luni, a pensiei de întreținere, stabilite prin hotărâre judecătorească sau prin act notarial. În această ipoteză, obligația de întreținere este deja individualizată sub forma unei prestații bănești periodice, stabilite în mod expres de autoritatea competentă.

În completare, art. 378 alin. (2) din Codul penal reglementează o variantă alternativă de comitere a infracțiunii, care constă în neexecutarea, cu rea-credință, de către persoana condamnată, a prestațiilor periodice stabilite prin hotărâre judecătorească în favoarea persoanelor îndreptățite la întreținere din partea victimei infracțiunii. Cu alte cuvinte, în

situația în care debitorul obligației de întreținere este victima unei infracțiuni, instanța poate dispune ca autorul faptei să preia, în mod substitutiv, această obligație, prin efectuarea unor prestații periodice în beneficiul persoanei îndreptățite.

În toate ipotezele anterior menționate, punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de formularea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată, conform art. 378 alin. (3) din Codul penal, lipsa acesteia având ca efect înlăturarea răspunderii penale, potrivit art. 157 alin. (1) din același cod. Prin excepție, atunci când persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu, conform art. 157 alin. (4) din Codul penal.

De principiu, instituția plângerii prealabile este justificată în cazul infracțiunilor în care atingerea adusă valorii sociale ocrotite este preponderent individuală, pericolul social al faptei este relativ redus, iar protecția vieții private și posibilitatea soluționării amiabile a conflictului impun ca inițiativa declanșării procesului penal să fie lăsată la aprecierea persoanei vătămate. Necesitatea plângerii prealabile reflectă, astfel, o opțiune de politică penală, fundamentată pe natura relațiilor sociale protejate și pe intensitatea atingerii aduse acestora.

În virtutea acestei componente de politică penală, legiuitorul dispune de o marjă de apreciere în ceea ce privește stabilirea sau eliminarea condiției plângerii prealabile pentru anumite infracțiuni. Totuși, raportat la argumentele invocate în susținerea propunerii legislative, centrate exclusiv pe protejarea interesului superior al minorului, se constată că acestea nu acoperă toate ipotezele de incidență ale infracțiunii, abandonul de familie putând fi săvârșit și în raport cu persoane majore, aflate în deplinătatea capacității de exercițiu.

În aceste condiții, declanșarea din oficiu a procesului penal în contextul în care întreținerea reprezintă un aspect predominant patrimonial al vieții de familie, asupra căruia persoana vătămată are, în principiu, drept de dispoziție, poate apărea ca o măsură excesivă, de natură a produce efecte contrare scopului urmărit. Nu poate fi exclusă ipoteza în care declanșarea din oficiu a procedurilor penale să conducă la deteriorarea relațiilor de familie, în locul protejării acestora.

În plus, așa cum s-a arătat, cadrul normativ actual permite deja punerea în mișcare a acțiunii penale din oficiu în cazul anumitor categorii de persoane vulnerabile, inclusiv în situația minorilor. Prin urmare, instrumentele de politică penală necesare sunt deja reglementate la nivelul legii, iar modalitatea concretă de aplicare a acestora, în funcție de necesitatea asigurării unei protecții sporite, poate fi realizată prin mecanismele specifice coordonării activității organelor de urmărire penală.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței Justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Față de ansamblul considerentelor expuse, comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că propunerea legislativă nu poate fi adoptată, întrucât nu realizează un just echilibru între interesul public urmărit și respectarea principiilor care guvernează intervenția penală a statului.

Cu deosebită considerație,

Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii
Judecător Andreea Simona Uzlauc

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011